

Ljubljana, 7. 7. 2026

Ministrstvo za zdravje

Minister dr. Tadej Ostrc in

Razširjen strokovni kolegij za medicino dela, prometa in športa

gp.mz@gov.si

ZADEVA: Uvrstitev na seznam poklicnih bolezni artrozo kolkov pri poklicnih baletnikih

Spoštovani,

Zveza svobodnih sindikatov Slovenije (ZSSS)¹ in GIOSA, Sindikat kulture in narave² vam v skladu s 4. členom Pravilnika o poklicnih boleznih³ predlagamo, da se na slovenski seznam poklicnih bolezni dodatno uvrsti **artroza kolkov** pri poklicnih baletnikih. Pravilnik namreč določa, da upoštevajoč tudi pobude deležnikov (torej tudi ZSSS in GIOSA) Razširjeni strokovni kolegij za medicino dela, prometa in športa ministru za zdravje predlaga morebitne spremembe oziroma dopolnitve seznama poklicnih bolezni v Prilogi 1 Pravilnika.

UTEMELJITEV:

Artroza kolka (imenovana tudi koksartroza) je degenerativna bolezen kolčnega sklepa, pri kateri pride do obrabe hrustanca, kar povzroča bolečino, togost in omejeno gibljivost. Je kronična degenerativna bolezen, pri kateri se sklepni hrustanec postopoma obrablja, prihaja do zgostitve kosti (osteoskleroza) in tvorbe kostnih izrastkov na robovih sklepa. Ko hrustanec popolnoma izgine, pride do stika kost na kost, kar povzroča hude bolečine in omejeno gibljivost sklepa.

Artroza kolka je uvrščena v XIII. poglavje [Mednarodne klasifikacije bolezni in sorodnih zdravstvenih problemov 10-ta revizija](#) (MKB-10), [Svetovna zdravstvena organizacija](#) (WHO):

[MKB-10 Poglavje XIII: Bolezni mišično-skeletnega sistema in vezivnega tkiva](#)

- (M16) Artroza [kolka](#) ([koksartroza](#))
 - (M16.0) Primarna artroza kolka, obojestranska
 - (M16.1) Druge vrste primarna artroza kolka (BDO, enostranska)
 - (M16.2) Artroza kolka zaradi displazije, obojestranska
 - (M16.3) Druge vrste displastična artroza kolka
 - (M16.4) Artroza kolka po poškodbi, obojestranska
 - (M16.5) Druge vrste artroza kolka po poškodbi

¹ <https://www.zsss.si/>

² <https://www.sindikat-glosa.si/sl/>

³ Uradni list RS št. 25/2023

- (M16.6) Druge vrste sekundarna artroza kolka, obojestranska
- (M16.7) Druge vrste sekundarna artroza kolka
- (M16.9) Artroza kolka, neopredeljena

Pri profesionalnih plesalcih se prvi znaki artroze kolka lahko pojavijo že v poznih dvajsetih letih. Povezana je s ponavljajočimi se obremenitvami in poškodbami. Mednarodne študije kažejo, da ima 75% upokojenih baletnih plesalcev artrozo kolkov. Ne smemo namreč prezreti dejstva, da so profesionalni baletni plesalci med delom izpostavljeni dolgotrajnim ponavljajočim se obremenitvam kolčnega sklepa, ekstremnim obsegom gibanja, skokom, doskokom in hitrim spremembam smeri gibanja. Takšne obremenitve pa nedvomno povzročajo povečano tveganje za poškodbe kolčnega sklepa.

Slednje tudi izhaja iz mnenja prof. dr. Dodič Fikfak, predstojnica Kliničnega inštituta za medicino dela, prometa in športa (KIMDPŠ) pri UKC Ljubljana: »Plesalci so izpostavljeni enormnim obremenitvam, tudi tresenjem ali vibracijam s hudo amplitudo in moje mnenje je, da je predlog za uvrstitev osteoartikularnih bolezni nog med poklicne bolezni plesalcev upravičena.«

Predlagamo, da Razširjeni strokovni kolegij za medicino dela, prometa in športa na podlagi razpoložljivih znanstvenih dokazov prouči uvrstitev artroze kolka (M16) pri poklicnih baletnih plesalcih na seznam poklicnih bolezni in ministru za zdravje predlaga ustrezno dopolnitev Priloge 1 Pravilnika o poklicnih boleznih. Poklicni baletni plesalci praviloma zaključijo kariero bistveno prej kot večina drugih poklicev, degenerativne spremembe kolkov pa lahko povzročijo trajne omejitve delovne zmožnosti že v njihovi aktivni delovni dobi. Zato smo v ZSSS prepričani, da nepriznavanje poklicne bolezni v njihovem primeru predstavlja tudi neenako obravnavo te skupine delavk in delavcev glede dostopa do pravic iz sistema poklicnih bolezni. Glede na razpoložljive strokovne dokaze o vzročni povezanosti med poklicnimi obremenitvami pri baletnih plesalcih in razvojem degenerativnih sprememb kolčnega sklepa pa smo tudi prepričani, da so izpolnjeni strokovni razlogi za začetek postopka spremembe oziroma dopolnitve seznama poklicnih bolezni še pred naslednjim rednim pregledom seznama.

Evropska komisija v Priporočilu Komisije 2003/670/ES državam članicam priporoča redno posodabljanje nacionalnih seznamov poklicnih bolezni ob upoštevanju razvoja znanstvenih dokazov in novih spoznanj o vplivu delovnih obremenitev na zdravje delavcev. Zato je dopolnjevanje seznama poklicnih bolezni z novimi znanstveno utemeljenimi diagnozami skladno tudi z evropsko prakso in ni nikakršne potrebe po čakanju na februar 2028, ko bo v skladu s Pravilnikom skrajni rok za posodobitev seznama poklicnih bolezni.

V prilogi navajamo strokovno literaturo, ki potrjuje, da je artritis poklicna bolezen baletnih plesalcev.

V pričakovanju vašega odgovora!

Lep sindikalni pozdrav!

Andrej Zorko, univ. dipl. prav.
Predsednik ZSSS

Mitja Šuštar
Predsednik Sindikata Gioša

Priloga - Strokovna literatura:

1. [Understanding hip pathology in ballet dancers - PubMed](#): V končno analizo je bilo vključenih 35 raziskav. Zajemale so 1.655 udeležencev, od katerih je bilo 1.131 žensk. Analize so pokazale, da se poškodbe na stiku hrustanca in labruma ter degenerativne bolezni kolka pri baletnih plesalcih lahko razvijejo pogosteje kot v splošni populaciji (odds ratio > 1 v 15 od 18 kohortah). Intraartikularne lezije so bile pogostejše v zadnjem zgornjem delu kolka, kar kaže na alternativni mehanizem impingementa. Poleg tega so bili v obsežni literaturi, ki dosledno poroča o dejavnikih tveganja za »ranljivost plesalcev«, izpostavljeni številni dejavniki tveganja, specifični za poškodbe kolka pri baletu.
2. [Hip and Groin Injuries in Dancers: A Systematic Review.](#): Trentacosta N, Sugimoto D, Micheli LJ. Sports Health. 2017 Sep/Oct;9(5):422-427. doi: 10.1177/1941738117724159. Epub 2017 Aug 7. PMID: 28783444
3. [Similar Prevalence of Acetabular Labral Tear in Professional Ballet Dancers and Sporting Participants.](#) : Mayes S, Ferris AR, Smith P, Garnham A, Cook J. Clin J Sport Med. 2016 Jul;26(4):307-13. doi: 10.1097/JSM.0000000000000257. PMID: 26513393
4. [Professional ballet dancers have a similar prevalence of articular cartilage defects compared to age- and sex-matched non-dancing athletes.](#) : Mayes S, Ferris AR, Smith P, Garnham A, Cook J. Clin Rheumatol. 2016 Dec;35(12):3037-3043. doi: 10.1007/s10067-016-3389-4. Epub 2016 Aug 27. PMID: 27567627
5. [Impingement-type bony morphology was related to cartilage defects, but not pain in professional ballet dancers' hips.](#) : Mayes S, Smith P, Cook J. J Sci Med Sport. 2018 Sep;21(9):905-909. doi: 10.1016/j.jsams.2018.02.014. Epub 2018 Mar 3. PMID: 29526410
6. [Hip Instability in Ballet Dancers: A Narrative Review.](#) : Vera AM, Nho SJ, Mather RC, Wuerz TH, Harris JD. J Dance Med Sci. 2021 Sep 15;25(3):176-190. doi: 10.12678/1089-313X.091521c. Epub 2021 Jun 3. PMID: 34082862 Review.
7. [Musculoskeletal injury profile of ballet dancers | 2023, Volume 58, Issue 2 | Turkish Journal of Sports Medicine](#) : Pri profesionalnih baletnih plesalcih, starih od 19 do 36 let, so bili opaženi zgodnji simptomi osteoartritisa kolena, kolka in prvega metatarzofalangealnega sklepa, pri upokojenih baletnih plesalcih pa je bila ugotovljena visoka prevalenca osteoartritisa.